

Egy malom jövedelme 1587—89. A régi földesuri haszonvételek közt nem jelentéktelen helyet foglal el az őrlésből, a malomtartásból való jövedelem. A hol a földesur érvényesítette ezen jogát vagyis malmot építtetett s azt fentartotta, ott az őrlésért búzában, lisztben vagy készpénzben fizetett díj őt illette. Az esztergomi érsekségnek Körmöczbányán volt egy malma, melynek forgalmáról és jövedelméről az 1587—89-ki évekből a következő adatok (Orsz. Lev. Cop. Ann. II.) nyújtanak tájékoztatást. Befolyt őrlési díj fejében buza quartalia szószerint véka (ez azonban aligha nem mérő vagy köből nagyságu lehetett, tekintve pénzürtékének nagyságát):

1587-ben	---	---	---	---	726 véka	à 55 dr.	tehát pénzben	389 frt	40 dr.
1588-ban	---	---	---	---	753	„ à 75	„ „ „	564	„ 75 „
1589-ben	---	---	---	---	696	„ à 75	„ „ „	522	

A 3 évben összesen: 2175 quart.

1476 frt 15 dr.

A molnár fizetése kitett évi 78 frtot, a költségre és javításokra elment évenként átlag 72 frt s így az évi kiadási teher átlag 150 frtra rugott. Ezt levonva a malom tiszta jövedelme a három évben meghaladta az 1000 frtot, mi a pénz mai értékéhez képest körülbelül 9—10.000 frtnak felelhetett meg. Ilyen nagy jövedelemről természetesen csak egy népes város területén épült nagy malomról lehetett szó. A buzajövedelem maga a három év folyamán meglehetősen egyforma maradt, mert a malomnak körülbelül egyformán lehetett állandóan dolga mindegyik esztendőben. De a buza árában volt feltűnő különbség az 1587-ki s a két következő esztendőben. Akkor egy quartalia csak 55 dron kelt, míg a következő két esztendőben piaczi ára Körmöczön állandóan 75 drt tett. Ez a drágulás arra vall, hogy azon években legalább ama vidéken, melyről az említett bányaváros élhezszerte magát, szűk lehetett a gabona-termés.

(A.)

Gabonakiviteli tilalom 1592-ben. Rudolf király 1592 augusztus hó 22-én Prágában rendeletet (egész szövege Orsz. Lev. Mon. Pénzügy II.) bocsátott ki, melyben Magyarország összes hatóságainak lelkökre köti, hogy félretéve minden haszonlesést és önérdeket, tiltsák és akadályozzák meg a gabonakivitelt az ország határain tulra s az oda akár titokban, akár nyíltan menő küldeményeket zár alá vegyék, azt a közszükségletre, a végek és a katonaság ellátására fordítsák, s az országból ki ne bocsássák (extra fines et limites hujus Regni nostri nullum frumentum palam vel occulte sub poena confiscationis ejusdem divendere vel exportare, sed illud pro necessitatibus publicis et quo confiniis nostris et militibus, tempore ita existente, de comineatu et sustentatione eorum commodius prospici queat, omnino intra Regnum retinere debeatis et